

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

203368

ผลของโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอกต่อความสามารถในการจัดการกับ
อาการเจ็บอก สถานะการทำหน้าที่ของร่างกาย และสถานะอาการเจ็บอก
ในผู้ป่วยกลุ่มอาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน

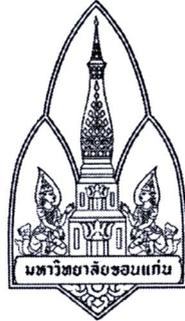
EFFECTS OF ANGINA MANAGEMENT PROGRAM ON ANGINA
MANAGEMENT ABILITY, FUNCTIONAL STATUS AND
ANGINA STATUS IN ACUTE CORONARY
SYNDROME PATIENTS

นางสาวทิมลรัตน์ คุ้มพีดี

วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

ผลของโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอกต่อความสามารถในการจัดการกับ
อาการเจ็บอก สถานะการทำหน้าที่ของร่างกาย และสถานะอาการเจ็บอก
ในผู้ป่วยกลุ่มอาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน
EFFECTS OF ANGINA MANAGEMENT PROGRAM ON ANGINA
MANAGEMENT ABILITY, FUNCTIONAL STATUS AND
ANGINA STATUS IN ACUTE CORONARY
SYNDROME PATIENTS

นางสาวพิมลรัตน์ พิมพดี

วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2553

ผลของโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอกต่อความสามารถในการจัดการกับ
อาการเจ็บอก สถานะการทำหน้าที่ของร่างกาย และสถานะอาการเจ็บอก
ในผู้ป่วยกลุ่มอาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน

นางสาวพิมลรัตน์ พิมพดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2553

**EFFECTS OF ANGINA MANAGEMENT PROGRAM ON ANGINA
MANAGEMENT ABILITY, FUNCTIONAL STATUS AND
ANGINA STATUS IN ACUTE CORONARY
SYNDROME PATIENTS**

MISS PHIMONRAT PHIMDEE

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
IN ADULT NURSING
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2010

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

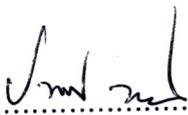
ชื่อวิทยานิพนธ์: ผลของโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอกต่อความสามารถในการจัดการกับอาการ
เจ็บอก สภาวะการทำหน้าที่ของร่างกาย และสภาวะอาการเจ็บอกในผู้ป่วยกลุ่มอาการ
โรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน

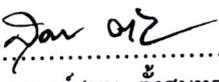
ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นางสาวพิมพ์รัตน์ พิมพ์ดี

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ เมธากาญจนศักดิ์	ประธานกรรมการ
ดร. อภิญา วงศ์พิริโยธา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนพิศ ทานอง	กรรมการ
นายแพทย์สุมน ตั้งสุนทรวิวัฒน์	กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนพิศ ทานอง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(นายแพทย์สุมน ตั้งสุนทรวิวัฒน์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ลำปาง แมนมาดย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. เอี่ยมพร ทองกระจ่าย)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

พิมพ์ดี. 2553. ผลของโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอกต่อความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอก สภาวะการทำหน้าที่ของร่างกาย และสภาวะอาการเจ็บอกในผู้ป่วยกลุ่มอาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ.ดร. ชวนพิศ ทำนอง, นายสุนัน ตั้งสุนทรวิวัฒน์

บทคัดย่อ

203368

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอกต่อความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอก สภาวะการทำหน้าที่ของร่างกาย และสภาวะอาการเจ็บอกในผู้ป่วยกลุ่มอาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยกลุ่มอาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยแผนกอายุรกรรม โรงพยาบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2551 จำนวน 40 ราย โดยสุ่มหอยผู้ป่วยเป็นหอผู้ป่วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 ราย กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ ส่วนกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติและได้รับโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอก ตั้งแต่เริ่มเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล จนกระทั่งจำหน่ายกลับบ้าน ผู้วิจัยติดตามให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ทุก 1 สัปดาห์ เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ ในสัปดาห์ที่ 2 ขณะผู้ป่วยมาติดตามผลการรักษา ผู้ป่วยจะได้รับการทบทวนความรู้และให้คำปรึกษาโปรแกรมพัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดการจัดการกับอาการของ ดอตต์ และคณะ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การประเมินประสพการณ์การมีอาการเจ็บอก 2) การให้ข้อมูลและฝึกทักษะในการจัดการกับอาการเจ็บอก 3) การจัดการกับอาการเจ็บอก และ 4) การประเมินผล โดยมีสื่อที่ใช้ในโปรแกรม คือ วีซีดี และคู่มือการจัดการกับอาการเจ็บอก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบวัดความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอก แบบประเมินสภาวะการทำหน้าที่ของร่างกาย (The Duke Activity Status Index) และแบบประเมินสภาวะอาการเจ็บอก หาค่าความเที่ยงโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ .87, .96 และ .89 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ด้วย Chi-square test เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอก สภาวะการทำหน้าที่ของร่างกาย และสภาวะอาการเจ็บอก ระหว่าง 2 กลุ่มโดยใช้ Independent t-test และ Mann-Whitney U test เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอก

203368

อก และสภาวะการทำหน้าที่ของร่างกาย ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ Paired t-test และ The Wilcoxon matched pair signs-rank test กำหนดนัยสำคัญที่ ระดับ .05

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มทดลองภายหลังได้รับโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอก มีความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอก และสภาวะการทำหน้าที่ของร่างกาย ดีวก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. กลุ่มทดลองภายหลังได้รับโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอก มีความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอก และสภาวะการทำหน้าที่ของร่างกาย ดีวกกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001

3. กลุ่มทดลองภายหลังได้รับโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอก มีสภาวะอาการเจ็บอกน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอก เพิ่มความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอก เพิ่มสภาวะการทำหน้าที่ของร่างกาย และลดสภาวะอาการเจ็บอก ในผู้ป่วยกลุ่มอาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันได้ ดังนั้น ควรส่งเสริมให้มีการนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มอาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ต่อเนื่องจนกระทั่งผู้ป่วยกลับไปดำเนินชีวิตที่บ้าน

Phimonrat Phimdee. 2010. **Effects of Angina Management Program on Angina Management Ability, Functional Status and Angina Status in Acute Coronary Syndrome Patients.** Master of Nursing Science Thesis in Adult Nursing, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisors: Asst. Prof. Dr. Chuanpit Tumnong, Mr. Sumon Tangsuntornwiwat

ABSTRACT

203368

This quasi-experimental research aimed to examine effects of angina management program on angina management ability, functional status and angina status in acute coronary syndrome patients. The subjects were the acute coronary syndrome patients admitted to inpatient of medicine department, Udonthani Hospital during July to December 2008. The sample groups were forty patients. The assigned wards were randomized into experimental and control groups. Each group consisted of 20 patients. The control group patients received routinely nursing care whereas the experimental group receives routine nursing care and the angina management program, which early started during inpatient phase and telephone visited after discharge once a week for 6 week. Twice week the subjects were reviewed education and counseling. The program developed base on Symptom Management Model of Dodd et al. Program components included four sessions 1) Symptom experience assessment, 2) Provision of information and skill building, 3) Angina management and 4) Angina management evaluation. Used by video-CD and the Handbooks angina management for acute coronary syndrome patients.

The instruments employed in this study consisted of the angina management ability form, the Duke Activity Status Index, the angina status form and the angina management program. The instruments were tested for reliability with Cronbach's alpha coefficient of .87, .96 and .89 respectively. Data analyzed were performed using descriptive analysis. Demographic data of two groups were compared using Chi-square test. The independent t-test and Mann-Whitney U test were used to compare the difference of the scores of angina management ability, functional status and angina status between two groups and pair t-test and The Wilcoxon matched pair signs-rank test were used to compare the difference score

203368

of angina management ability and functional status between before and after intervention. The significance was used at .05 level.

The results of the study were rerated as follows:

1. The experimental group after received the angina management program had significantly better angina management ability, and functional status than before receive the program at the level of .001.
2. The experimental group after received the angina management program had significantly better angina management ability, function status than the control group at the level of .001.
3. The experimental group after received the angina management program had significantly lower angina status than the control group at the level of .01.

The suggestion for this study

The results of this study indicated that the angina management program enhanced angina management ability, function status and angina status in acute coronary syndrome patients. Thus, it should be recommended that nurse should use this program for acute coronary syndrome patients during inpatient phase and continuing to immediate outpatient phase.

วิทยานิพนธ์นี้มอบส่วนดีแก่บุพการีและคณาจารย์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือและกำลังใจจากหลาย ๆ ท่าน ขอขอบพระคุณความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนพิศ ทำนอง และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม คือ นายแพทย์ สุมณ ตั้งสุนทรวิวัฒน์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบ ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้สละเวลาอันมีค่าอย่างยิ่งในการตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหาของโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอก รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ในการสร้างโปรแกรม และขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ เมธากาญจนศักดิ์ อาจารย์ ดร.อภิญา วงศ์พิริโยธา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนพิศ ทำนอง และนายแพทย์สุมณ ตั้งสุนทรวิวัฒน์ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลอุดรธานี แพทย์ศุภชัยโรคนหัวใจโรงพยาบาลอุดรธานีทุกท่าน หัวหน้าหอผู้ป่วยหนักอายุรกรรม ตลอดจน เจ้าหน้าที่ที่ทีมสุขภาพทุกท่านที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนผู้ป่วย กลุ่มอาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันทุกท่านที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลอุดรธานี ที่อนุเคราะห์ให้ลาศึกษา ตลอดจนเพื่อนร่วมงานหอผู้ป่วยหนักอายุรกรรมทุกท่าน ที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจและเสียสละ ทำงานเพิ่มขึ้นระหว่างที่ผู้วิจัยลาศึกษาต่อ รวมทั้งขอบคุณแรงใจนักศึกษาปริญญาโททุกท่านที่มีให้ ตลอดมา

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้การสนับสนุนมอบ ทุนอุดหนุนการค้นคว้าและวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์สำหรับนักศึกษาบัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2550 ซึ่งมีส่วนสำคัญช่วยให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้กำเนิดเลี้ยงดู สนับสนุน การศึกษาของผู้วิจัยอย่างดียิ่งมาตลอด และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้จน ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

พิมลรัตน์ พิมพีดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
คำอุทิศ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. คำถามการวิจัย	6
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
4. สมมุติฐานการวิจัย	7
5. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	7
6. ขอบเขตการวิจัย	10
7. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	11
8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
1. กลุ่มอาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันและการรักษา	14
2. สภาวะอาการเจ็บอกในผู้ป่วยกลุ่มอาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน	24
3. รูปแบบการจัดการกับอาการ	30
4. รูปแบบการจัดการกับอาการเจ็บอกในผู้ป่วยกลุ่มอาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน	37
5. ความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอก	46
6. สภาวะการทำหน้าที่ของร่างกาย	53
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	60
2. ประชากรในการวิจัย	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. กลุ่มตัวอย่าง	61
4. รูปแบบการวิจัย	63
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
6. การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
7. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	71
8. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	72
9. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	79
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล	80
1. ผลการวิจัย	80
2. การอภิปรายผล	95
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	102
1. สรุปผลการวิจัย	102
2. ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	106
ภาคผนวก	117
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้การทำวิจัย	118
ภาคผนวก ข เอกสารพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	132
ภาคผนวก ค สำเนาหนังสือรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	140
ภาคผนวก ง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	142
ประวัติผู้เขียน	144

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงการประเมินอาการเจ็บอกที่เกิดจากโรคหัวใจหลอดเลือด	29
ตารางที่ 2	แสดงรูปแบบการวิจัย	64
ตารางที่ 3	แสดงขั้นตอนของโปรแกรมการจัดการกับอาการเจ็บอก	66
ตารางที่ 4	จำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไป จำแนกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติ Chi-Square test	82
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ จำแนกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติ Chi-Square test	85
ตารางที่ 6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอกโดยรวมและรายด้านก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติ Independent t-test	87
ตารางที่ 7	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอกโดยรวมและรายด้านในกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนและหลังทดลองโดยใช้สถิติ paired t-test	89
ตารางที่ 8	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอกโดยรวมและรายด้านในกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนและหลังทดลอง โดยใช้สถิติ paired t-test	90
ตารางที่ 9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความสามารถในการจัดการกับอาการเจ็บอกโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังทดลอง โดยใช้สถิติ paired t-test	91
ตารางที่ 10	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่ามัธยฐานของสภาวะการทำหน้าที่ของร่างกายก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติ Mann-Whitney U test	92
ตารางที่ 11	เปรียบเทียบค่ามัธยฐานของสภาวะการทำหน้าที่ของร่างกายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนและหลังทดลอง โดยใช้สถิติ wilcoxon matched pair signs-rang test	93
ตารางที่ 12	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาวะอาการเจ็บอกก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ Independent t-test	94

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยการจัดการกับอาการเจ็บอก ในผู้ป่วยกลุ่ม อาการโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน	10
ภาพที่ 2 แสดงกลุ่มอาการต่างๆ ที่จัดอยู่ใน acute coronary syndrome	16
ภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบการจัดการกับอาการ	32
ภาพที่ 4 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	78